

Új szólam a magyar krimiben

SZATHMÁRY ISTVÁN PÁL

A szerző a kéziratán dolgozva nyilván nem sejtette, hogy a Mindenki című Oscar-díjas rövidfilmnek hála idén a kórus, mint a hatalmi játszmák ütközőtere, komoly vitákat gerjeszt majd hazánkban a 7-es buszon utazó önkéntes esztéták körében éppúgy, mint az értelmiségi szakfolyóiratok szövegzuigaiban. Nem sejtette, de mivel dörzsölt és tapasztalt szerzőről van szó, a választása, hogy a gyilkosságok egy női kórus berkein belül történjenek, nagy fokú előrelátásra vall. Hiszen a jól bevált krimirecept szerint a zárt tér, a kisebb közösség tökéletes keretet ad a cselekménynek, már amennyiben sikerül a későbbiekben fokról fokra napvilágra hozni és bemutatni azokat az ellentéteket és múltban gyökerező titkokat, melyek jó eséllyel a szörnyű tettek elkövetéséhez vezettek. Mert valami rettenetes titkot kell feltételezni Pataki Ervin meggyilkolása mögött: hiszen kinek állna érdekében egy magányos és gyámoltalan kontratenort megölni? Egy olyan számkivetettet, aki Elza néven egy női kórusban énekel (hogy egy újabb titkot említsünk)? Majd bekövetkezik a második gyilkosság is, amellyel kapcsolatban jó eséllyel feltételezi a nyomozást végző, jó kiállású, gyakran kerékpárra pattanó, de belül nagyon is bölcsész Budai Sándor nyomozó - neki is van egyébként egy igencsak pikáns titka -, hogy valaki egy szemtanút akart így elhallgattatni. Ám amikor felbukkan a történetben egy ellopott, majd fénymásolattal pótolta Einstein-kézirat is, sejtethető, az összefüggés nem biztos, hogy

ennyire egyszerű, és a kórus tagjai között sem feltétlenül nagy az egyetértés. Hegyi Gyula politikai krimi írt. Nem abban az értelemben, hogy közvetlenül a politikával függne össze a történet, hanem nézőpontválasztása avatja baloldali bűnregénnyé a szöveget. Kiszólásaiból (melyek tagadhatatlanul egyoldalúak és elfogultak legtöbbször), a szereplők belső monológjaiból finoman, de határozottan kiolvasható a mai közélet kritikája, ám egyfelől ez nem idegen a műfajtól - a skandináv krimi első jelentősebb szerzői például elkötelezett marxisták voltak -, másfelől Hegyi nagyon kellemesen ír. Kellemesen, ami nem bátortalanyságot, puhaságot vagy tétnélküliséget jelent, hanem előzékenységet az olvasó felé: végig jelen van az empátia a regény szerencsétlen sorsú szereplői iránt, illetve a távolságtartó iróniával adagolt kritika a hatalmukkal visszaélőkkel szemben, ám ez nem befolyásolja az olvasás élvezetét. Nincs szájtörés, nem tézisregényt kapunk. Helyette feszes és érdekes cselekmény, hihető karakterek, pszichológiai hitelesség jellemzi a regényt; a szerző komoly műfajismerettel és remek íráskészséggel egyaránt rendelkezik. A végére pedig annyira megkedveljük Budai szadost, hogy örömmel látnánk viszont egy következő regényben, mi több, a legboldogabbak akkor lennénk, ha egyszer a valóságban is elkerekne mellettünk.

Hegyi Gyula: Gyilkosság a templomlépcsőn
Kossuth Kiadó, Budapest, 2017
2800 forint

Lehet etikus a politika

MAJLÁTH RONALD

A görög bölcsele, *Arisztotelész* a jó és rossz dimenziójában tanulmányozta az államformákat: milyen alkotmány biztosítja azt, hogy erényes és boldog polgárok legyenek egy városállamban? A görög szellemóriás rendkívüli befolyást gyakorolt a politikai gondolkodás fejlődésére, egy több mint másfél ezer évig a politika és etika nem különült el egymástól. A döntő fordulatot egy firenzei reneszánsz gondolkodó, *Niccolò Machiavelli* hozta el, aki elvetette az addigi erényközpontú, erkölcsi példázatokban gazdag klasszikus hagyományt, ehelyett a politikát már öntörvényű világként kezelte, amely független a morális ítéletektől. A politika itt már a hatalom megszerzésének és megtartásának technikája lett. Innenről ez a gondolkodásmód teremtett iskolát, nemcsak a modern politikatudományra, de korunkra is rányomva bélyegét.

Azonban a későbbi korokban is akadtak bölcselek, akik minduntalan figyelmeztettek a politika és erkölcs elválaszthatatlanságára. Közéjük tartozik *Boros János*, a filozófiai kutatóintézet igazgatója, aki most megjelent kötetében a 2002 és 2016 között született politikai-etikai és demokráciaelméleti írásait gyűjtötte össze. Alaptézise szerint a politika és etika nem összebékíthetetlen, épp ellenkezőleg: a modern demokráciák az arisztotelészi hagyományhoz nyúlnak vissza. Mint egyik írásában fogalmaz, a demokrácia politikája az egyenlő egyének, polgárok közösségi életének, akaratképzésének, akaratérvényesítésének és cselekvésének a kifejeződése, és mint ilyen, közvetlenül kötött a „mi a jó?” kérdéséhez. Így egy politikai döntés csakis akkor szolgálja az egész társadalom érdekét, ha egyetemle-

sen, pártállástól függetlenül is jó, vagyis igazságos.

Boros írásai azonban arra figyelmeztetnek, hogy az aktuálpolitika nagyon is összekapcsolható, sőt összekapcsolandó az etikai dimenzió vizsgálatával. Erre példa a migrációs válság kezelése is: amikor *Angela Merkel* német kancellár 2015-ben kijelentette, hogy Németország barátságos ország, amely szívesen befogadja az üldözötteket, hamarosan százazrek keltek útra - és kelnek útra ma is. Boros felveti:

Merkel politikája talán keresztény meggyőződésből fakad, Jézus felszólításából, hogy szeressük embertársainkat, öltöztessük fel őket, éljünk velük békeességben. Csakhogy Jézus azt is mondja a felöltöztetettnek, hogy „akinek nincs, adja el köntösét, és vegyen kardot”. A filozófus szerint az erős demokráciák igenis megvédik magukat. Ez az etikai nézőpont Boros politikai tárgyú írásaiban mindvégig megjelenik, legyen szó a korabeli státustörvényről, az Európai Unióról, a transzatlanti szerződésről, az amerikai rasszizmusról, az ukrainai konfliktusról, a görög válságról, a multikulturalizmusról vagy akár *Donald Trump* amerikai elnök megítéléséről. Mindezzel a szerző nem titkolt célja, hogy az ígéret megtartására, az igazságosságra, a nyílt beszédre, a hatalmat mellőző kommunikációra épülő demokráciát támogassa, hiszen az alkotmány, a jogalkotás, a politikai igazságosság és a jogi egyenlőség csak ezekre az erényekre alapozva lehet tartós. Így aki elolvassa Boros János legújabb kötetét, bizonyosan gazdagodni fog egy egészen egyedi, napjainkra egyre szükségesebb nézőponttal.

Boros János: Etika és politika – A demokrácia egyéni felelősség. Iskolakultúra-könyvek sorozat
Gondolat Kiadói Kör, Veszprém, 2016
2500 forint

Realityirodalom: szociális érzékenység és hétköznapi drámák

Mesél helyettük is

FOTÓ: MTI - MÁTHÉ ZOLTÁN

Takarítónő a budapesti Deák téri metróállomáson. Megállított pillanatok

Gyilkosság, erőszak, kábítószer-fogyasztás, mentális problémák - az újságokban nap mint nap találkozunk ilyen történetekkel, de a szűkszavú híradások mögött az ember ritkán látható. Herczeg Szonja novelláskötete őt mutatja meg az olvasónak.

R. KISS KORNÉLIA

Gyerekkoromban örültem szerettem vonaton utazni. Az ablak előtt nemcsak tájak suhantak el, erdők és mezők, hanem emberek is. Nagyon furcsa volt belegondolni, hogy mindannyiuk élete jóval azelőtt kezdődött, hogy megpillantottam őket, és folytatódik azután is, hogy velem elfut a vonat. Néha szerettem volna megállítani a vonatot, és követni őket, hogy megtudjam, milyen lehet az életük. *Herczeg Szonja* pont ezt teszi első novelláskötetében. Megállítja egy percre a nagyvárosi életet, és rámutat egy-egy figurára, akit egy villanásnyi időre mi is biztosan láttunk. Ebből született a blogja. Az interneten és részben a Magyar Nemzetben megjelent novellákból most összeállt egy kötet is. A szerző újságíró, 2015 óta a Magyar Nemzet Magazin riportere. Érdeklí a valóság, és nyilván sok tapasztalata van róla, de a novellákban azért el is szakad tőle. Ha a tévében létezik dokureality, ahol fiktív szereplőkkel mutatnak be megtörtént eseményeket, akkor létezhet realitynovella is: fikció megtörtént események alapján. Vagy olyan események alapján, amelyek akár

meg is történhetek volna. Minden novellában felismerhető az a pont, amely jelenkori, hétköznapi valósághoz köti a történetet, mint egy horgony: felismerjük a nap mint nap olvasott híreket gyilkosságról, erőszakról, kábítószer-fogyasztásról, mentális problémákról - ez utóbbit különös érzékenységgel ábrázolja a szerző -, és felismerjük azokat az alakokat, akiket különben átfut a tekintetünk, és nem szentelünk nekik több figyelmet, mint egy sebtében átolvasott cikknek. Ezek mögé a hétköznapi, felületes közös tapasztalatok mögé kíváncsiak vagyunk az emberekre, akikről ír. Az okokra, a következményekre, a valóság bonyolultságára. A kötet megtöri egy pillanatra a személytelenséget, amely körülvesz minket; például hogy ritkán szólunk a másikhoz, és ha igen, akkor sem biztos, hogy a másik szívesen beszél. Herczeg Szonja mesél helyettük is.

került kiadója könyvfesztiváli sikerlistáján. Nem csoda, hiszen Herczeg Szonja színesen, lendületesen mesél, kíváncsívá válunk a történetek folytatására is. De a titka talán nemcsak ebben rejlik, hanem abban is, hogy kíváncsiak vagyunk azokra az emberekre, akikről ír. Az okokra, a következményekre, a valóság bonyolultságára. A kötet megtöri egy pillanatra a személytelenséget, amely körülvesz minket; például hogy ritkán szólunk a másikhoz, és ha igen, akkor sem biztos, hogy a másik szívesen beszél. Herczeg Szonja mesél helyettük is.

Herczeg Szonja: Kis üdítő, kis krumpli
Scolar Kiadó, Budapest, 2017
2750 forint

HA SZEREPELNÉNEK A HÉT KÖNYVEI ÖSSZEÁLLÍTÁSUNKBAN, KÉRJÜK, HÍVJÁK A 216 8817-ES TELEFONSZÁMOT.

HIRDETÉS

FEHÉR KRISZTINA: BABÁK A HANGOK VILÁGÁBAN

A könyv izgalmas utazásra hív a hangok világába, ráadásul nem akármilyen társaságban! A túra vezetői a téma legújabb szakértői, a babák. Ők valami olyanra képesek, ami nemcsak a szülőket, de a kutatókat is bámulatba ejti: játszi könnyedséggel sajátítják el az anyanyelvüket. Vajon hogyan csinálhatják? Az olvasó a nyelvészajátítás első egy évét ismerheti meg, azt a kalandot, amelyet a csecsemők a hangok változó és változatos világában élnek át. Mind ezt „forró nyomon”, de mégsem feltétlenül szigorú időrendben haladva.

TYPOTEX KIADÓ
220 oldal, 2900 Ft

VARGA KATALIN, TARJÁN VERONIKA: KIUGROTT A GOMBÓC...

A Gógós Gúnár Gedeon megzenésített versei, meséi (2.) - zenei CD

Varga Katalin író nő kiváló és nem kevés humorral fűszerezett költeményeit igényes, minőségi és gazdag muzsika formájában ismerhetik meg a mai gyerekek. Az új album zenéit is Mogyoró Kornél és Fejér Simon Pál szerezte. A világhíres hangzásban a magyar és erdélyi népzenei elemek mellett fellelhető a balkáni, a blues-, valamint a popzene hangzásvilága. A közreműködők között szerepel vendégművészként Szokolay Dongó Balázs, aki unikális játékával teszi felejthetetlenné a muzsikát.

MÓRA KÖNYVKIADÓ
3499 Ft